

Saṅgávara Sutta – Rozprava Saṅgárvovi

Překlad Rozpravy Saṅgárvovi a Příslušných Komentářů

Část První: Soudobé Asketické Tradice

474. "Evam, bho'ti kho saṅgāravo māṇavo dhanañjāniyā brāhmaṇiyā patissutvā yena bhagavā tenupasāṇikami; upasariṇamitvā bhagavatā saddhiṃ sammodi.	474. "Yes, friend," replied indeed the young man Saṅgārava to the brahmin woman Dhanañjānī and approached the Exalted One where He (was). After (he) approached (Him), (they) exchanged courteous talk.	474. "Ano, příteli," odpověděl vskutku mladý pán Saṅgárava bráhmance Dhanañdžání a přistoupil tam kde (byl) Vznešený, a když přistoupil, vyměnili si přijemné pozdravy.¹
<i>Sammodanīyām kathām sāraṇīyām vītisāretvā ekamantam nisidi.</i>	When the courteous talk on important (matters) was finished, (the brahmin) sat on one side.	Když to povídání ohledně důležitých (záležitostech) bylo ukončeno, sedl si (ten bráhman) na jednu stranu.²
<i>Ekamantam nisinno kho saṅgāravo māṇavo bhagavantam etadavoca –</i>	And sitting on one side, the young man Saṅgārava told this to the Exalted One:	A když seděl na jedné straně, řekl mladý muž Saṅgárava Vznešenému toto:
"santi kho, bho gotama, eke samaṇabrahmaṇā diṭṭhadhammābhīññāvosaṇapāramipattā, ādibrahmacariyām patijānanti.	"Indeed, friend Gotama, certain ascetics (and) brahmins have attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements, the Enlightenment), (and) proclaim the origin of holy life.	"Vskutku, příteli Gótamo, někteří asketi (a) bráhmani dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot, tj. Osvícení), (a) prohlašují počátek svatého života.
<i>Tatra, bho gotama, ye te samaṇabrahmaṇā diṭṭhadhammābhīññāvosaṇapāramipattā, ādibrahmacariyām patijānanti, tesam bhavaṇ gotamo katamo"ti?</i>	There, friend Gotama, those ascetics (and) brahmins who have attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements), (and) proclaim the origin of holy life – who	Tam, příteli Gótamo, mezi takovými askety (a) bráhmany dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot), (a) prohlašují počátek svatého života, kdo je Vznešený Gótama mezi nimi?

¹ Doslova "zaradoval se (s ním)". Je to fráze obvykle učitá při setkání dvou přátelských (nikoliv nepřátelských) osob, které začíná otázkami jako "jsi zdravý?" "Máš všechno co potřebuješ?" Atd. (Viz např. *Párájika Páli – Catuttha Párájika – Viníta Vatthu: "kaccāvuso khamanīyām kacci yāpanīyām."*) Je to porovnatelné s britským "how do you do". Britská verze ale není chápána vážně, a namísto konkrétní odpovědi se pouze také řekne "how do you do". Bylo několik případů, kdy mnich potkal mnicha a zeptal se ho: "jsi zdravý?" Načež ten druhý odpověděl, že je nemocný, a ten první se pak pokusil tomu druhému pomoci.

² Je šest míst, která nejsou vhodná k sezení, podle vysvětlení Komentáře *Párájika Páli – Verañjakāṇḍavaṇṇanā* : (1) *atidūram* - příliš daleko (učitel by musel na žáka vykřikovat), (2) *accāsannam* - příliš blízko (přirozený pohyb učitele by nebyl volný), (3) *uparivātam* - ve směru větru (pokud by např. vítr vál na učitele zprava zepředu, a pokud by žák seděl vpravo zepředu, pak by ten vítr přenášel případné zápachy z žákových úst (a jiné zápachy) k učiteli), (4) *unnatappadesam* - na vyšším místě k sezení (žák by projevil neúctu zaujetím nadřazené pozice), (5) *atisammukham* - přímo ve předu (učitel by ztratil svůj přirozený výhled), (6) a *atipacchā* - vzadu (učitel by musel otáčet hlavou aby žáka viděl).

	is the Exalted Gotama in comparison to them?	
" <i>dīṭṭhadhammābhīññāvosañapārami ppattānam, ādibrahmacariyam patijānantānampi kho aham, bhāradvāja, vemattam vadāmi.</i>	I, Bhāradvāja, proclaim difference among those who have attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements), (and) proclaim the origin of holy life.	Bhāradvādžo, já prohlašuji rozlišnost mezi těmi, kdo dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot), (a) prohlašují počátek svatého života.
<i>Santi, bhāradvāja, eke samanabrahmaṇā anussavikā.</i>	There are, Bhāradvāja, some ascetics (and) brahmins just following (what they) hear.	Bhāradvādžo, jsou někteří asketi (a) bráhmani, kteří pouze následují co slyší. ³
<i>Te anussavena dīṭṭhadhammābhīññāvosañapāramipattā, ādibrahmacariyam patijānanti; seyyathāpi brāhmaṇā tevijjā.</i>	They, by repeating (what they heard), (say that they have) attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements), (and) proclaim the origin of holy life – such as the brahmins of Three Knowledges (i.e. Three Vedas).	Oni, opakováním (co slyšeli), (tvrdí, že) dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot), (a) prohlašují počátek svatého života – jako například bráhmani Tři Věd (tj. Tři Véd).
<i>Santi pana, bhāradvāja, eke samanabrahmaṇā kevalam saddhāmattakena dīṭṭhadhammābhīññāvosañapāramipattā, ādibrahmacariyam patijānanti; seyyathāpi takkī vīmaṇsi.</i>	However, Bhāradvāja, there are certain ascetics (and) brahmins, (who) (believe they have) attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements), (and) proclaim the origin of holy life – entirely just by faith (that it is so) – such as the thinkers-philosophers.	Bhāradvādža, jsou ale někteří asketi (a) bráhmani, (kteří věří,) že dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot), (a) prohlašují počátek svatého života – zcela skrze pouhou víru (že to tak je) – jako například myslitelé, filosofové. ⁴
<i>Santi, bhāradvāja, eke samanabrahmaṇā pubbe ananussutesu dhammesu sāmaṇyeva dhammam abhiññāya dīṭṭhadhammābhīññāvosañapāramipattā, ādibrahmacariyam patijānanti.</i>	There are, Bhāradvāja, certain ascetics (and) brahmins, who themselves, indeed, attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements) by supernatural knowledge of the	Bhāradvādžo, jsou někteří asketi (a) bráhmani, kteří, vskutku, sami dosáhli nadpřirozeného poznání skutečnosti, konečného překonání (nečistot) nadpřirozenou znalostí Pravdy, (a) prohlašují počátek svatého života

³ Podle toho, co se dozvídáme z následující věty, pouze slyší a mluví ale nedosahují těch dosažení svou vlastní zkušeností. Zde "slyšení" není pouze zaslechnutí, jedná se o starověký způsob předávání znalostí – učitel vysloví větu nebo verš, a žák to zopakuje tak, jak to slyší. Pak učitel cvičí žáka vyslovováním a žákovo opakováním znova a znova různými způsoby (např. vyslovením začátku a očekáváním, že žák dopoví zbytek, žádáním žáka aby zarecitoval začátek a učitel sám zareciteuje konec, atd.) až do doby, kdy žák "uchopí" všechny věty, odstavce, a texty, které se měl bezchybně naučit z paměti a osvojit na celý život, přesně tak, jak se je naučili od svého učitele. Stejný způsob učení následovali Buddhovi mniši první tři staletí než se cca. v prvním st. př. n. l. zapsaly Buddhistické spisy na palmové listy a ještě mnoho staletí poté.

⁴ Tj. pouze myslí a přemýšlí o vlastnostech skutečnosti, co je dobré a špatné, ale sami neprozili úplnou svobodu z nečistot myсли. Např. ti, kdo se domnívají "možná jsem ted' Osvícený/á protože jsem neporušil(a) žádný z pěti pravidel po dlouhou dobu" by patřili právě do této kategorie.

	Truth, (and) proclaim the origin of holy life.	
<i>Tatra, bhāradvāja, ye te samanabrahmaṇā pubbe ananussutesu dhammesu sāmameva dhammam abhiññāya diṭṭhadhammābhīññāvosānapāramipattā, ādibrahmacariyam patijānanti, tesāhamasmi.</i>	There, Bhāradvāja, out of those ascetics (and) brahmins who themselves, indeed, attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements) by supernatural knowledge of the Truth, (and) proclaim the origin of holy life, I am (One).	Tam, Bhāradvādžo, z těch asketů (a) bráhmanů kteří, vskutku, sami dosáhli nadpřirozeného poznání skutečnosti, konečného překonání (nečistot) nadpřirozenou znalostí Pravdy, (a) prohlašují počátek svatého života, já jsem (jeden).
<i>Tadamināpetam, bhāradvāja, pariyāyena veditabbam, yathā ye te samanabrahmaṇā pubbe ananussutesu dhammesu sāmameva dhammam abhiññāya diṭṭhadhammābhīññāvosānapāramipattā, ādibrahmacariyam patijānanti, tesāhamasmi.</i>	It also should be understood ("known") in this way: in the way those ascetics (and) brahmins themselves, indeed, attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements) by supernatural knowledge of the Truth, (and) proclaim the origin of holy life, I am (One) out of them (who attained that in the same way).	Také by to mělo být pochopeno ("věděno") takto: tak, jak ti asketi (a) bráhmani, vskutku, sami dosáhli nadpřirozeného poznání skutečnosti, konečného překonání (nečistot) nadpřirozenou znalostí Pravdy, (a) prohlašují počátek svatého života, já jsem jeden z nich (kdo toho dosáhl stejným způsobem). ⁵

<i>474. Diṭṭhadhammābhīññā vosānapāramippattāti diṭṭhadhamme abhiññāte imasmiññeva attabhāve abhijānitvā positavosānā hutvā</i>	474. "Attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements)" means that (they) say "we have attained the supernatural understanding of the present reality in this very life, and having supernaturally understood (the reality) (we,) having ended the (defilements that should be) ended,	474. "Dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot)" znamená, že říkají: "my dosáhli jsme nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti právě v tomto životě, a když jsme nadpřirozeně poznali (skutečnost), ukončili (nečistoty myslí) které by měly být ukončené,

⁵ Podle doslovného Páli-Barmského překladu, zde Buddha mluvil o předchozích Buddhách, tj. těch, kteří už nežili, a tak samozřejmě nemínil žádné ze svých současníků. Viz např. *AN 4.24.10. Samana Sutta*, kde Buddha vysvětlil, že pouze v jeho učení jsou Osvícené osoby, nikde jinde na světě: "*Idheva bhikkhave samano, idha dutiyo samano, idha tatiyo samano, idha catuttho samano; suññā parappavādā samanebhi ariññehiti.*" = "Pouze zde, mniší, je asketa (prvního stupně osvícení), zde je asketa druhého (stupně Osvícení), zde je asketa třetího (stupně Osvícení), zde je asketa čtvrtého (stupně osvícení); ostatní učení ostatních (učitelů) jsou prosta (osvícených) asketů." Stejné prohlášení se nachází také v *MN 11. Cūlasíhanáda Sutta* a *DN 16. Maháparinibbána Sutta*. V *SN 2. Nidānavaggapāli – 2. Abhisamayasamyuttam - 11. Tatiyapabbatasuttam* je také přirovnání, které vysvětuje obrovský rozdíl mezi dobrodiním, kterého lze dosáhnout následováním jiných asketických tradic a dobrodiním dosaženým následováním Buddhy. Dobrodiní, kterého dosáhne Vstoupivší-Do-Proudu (*Sótápanna*) je v porovnání s dosažením asketů jiných filosofických směrů a učení přirovnané k množství kamene v obrovské Hoře Méru/Sinéru a sedmi semínky sezamu.

<i>pāramīsankhātaṁ sabbadhammānaṁ pārabhūtaṁ nibbānaṁ pattaṁ mayanti vatvā ādibrahmacariyam paṭijānantīti attho.</i>	attained the Enlightenment (/ <i>Nibbāna</i>), (being) the overcoming of all the phenomena known as (those that should be) overcome," (and) they proclaim the origin of holy life.	Dosáhli (jsme) Osvícení (/ <i>Nibbány</i>), (jež je) překonání všech jevů známých (jakožto ty které by měly být) překonány," (a) prohlašují počátek svatého života.
<i>Ādibrahmacariyanti brahmacariyassa ādibhūtā uppādakā janakāti evam paṭijānantīti vuttam hoti.</i>	"Origin of holy life" is said (meaning) they proclaim that (they) are the originators, the pioneers, the creators of the holy life.	"Počátek svatého života" je řečeno (s významem, že) prohlašují, že jsou původci, průkopníky, tvořiteli svatého života.
<i>Takkīti takkagāhī.</i>	"Thinkers" (means) (they) attach to assumptions.	"Myslitelé" znamená, že ulpívají na domněnkách.
<i>Vimamsīti vīmaṇsako, paññācāraṁ carāpetvā evamvādī.</i>	"Philosophers" means a philosopher; he teaches by instructing conduct (in the form of) wise behavior.	"Filosofové" znamená filosof, učí instruováním chování (na způsob) moudrého chování.
<i>Tesāhamasmīti tesam sammāsambuddhānaṁ ahamasmi aññataro.</i>	"Of them I am (One)" means out of those Rightly and Self Awakened Ones I am One.	"Jsem (jeden) z nich" znamená z těch Správě a Zcela Osvícených já jsem jeden.

<i>475. "Idha me, bhāradvāja, pubbeva sambodhā anabhisambuddhassa bodhisattasseva sato etadahosi – 'sambādho gharāvāso rajāpatho, abbhokāso pabbajjā.</i>	475. Here, Bhāradvāja, before (my) complete Enlightenment, when not supernaturally Enlightened, just when I was a <i>bodhisatta</i> , it occurred to me: "Life in a house is narrow (by the little opportunity for spiritual progress), dusty (by the abundant opportunity for mental defilements), (whereas) going forth is (like) open space.	475. Zde, Bhāradvādžo, před (mým) úplným Osvícením, ještě když jsem nebyl nadpřirozeně osvícený, právě když jsem byl <i>bódhisattou</i> ⁶ , vyvstalo mi (v mysli): "Život v domě je těsný (nedostatkem možností k duševnímu rozvoji), zaprášený (bohatými příležitostmi k nečistotám mysli), (kdežto) odchod (do bezdomoví) je (jako) volný prostor.
<i>Nayidaṁ sukaram agāraṁ ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇaṁ ekantaparisuddhaṁ saṅkhalihitam brahmacariyam caritum.</i>	Dwelling in a house, it is not easy to live the holy life entirely complete, entirely pure, (like) a conch shell.	Když pobývám v domě, není snadné žít svatý život zcela úplný, zcela čistý, (jako vyleštěná) mušle.
<i>Yamnūnāhaṁ kesamassuṁ ohāretvā kāsāyāni vatthāni accādetvā agārasmā anagāriyam pabbajeyya'nti.</i>	What if I shaved off ("removed") (my) hair (and) beard, covered (myself) in robes (dyed in) tree-bark-dye, and went forth from home to homelessness.	Co kdybych já si oholil ("odstranil") vlasy (a) vousy, zahalil se do rób (nabarvených) barvou z kůry stromů, a odešel z domova do bezdomoví.

⁶ *Bódhisatta* ("bytost (postupující k) Osvícení") je část života Siddhatthy Gótamy, kdy ještě nebyl Buddhou. Také to zahrnuje velký počet minulých životů od té doby, kdy mu bylo předpovězeno Buddhou Padumuttarou, že bude v budoucnosti Buddhou. Těch 547 džátak, které se nám dochovaly jsou pokládané za popisy některých z těch minulých životů, kdy se *bódhisatta* cvičil ve zdokonalování Deseti Dokonalostí (štědrost, etika, odevdání, moudrost, úsilí/energie, trpělivost, pravda/čestnost, rozhodnutí, milující dobrotvost, a vyrovnanost).

<i>So kho ahaṁ⁷, bhāradvāja, aparena samayena daharova samāno susukālakeso bhadrena yobbanena samannāgato paṭhamena vayasā akāmakānam mātāpitūnam assumukhānam rudantānam kesamassum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajim.</i>	Hence I, Bhāradvāja, at a later time, being just young, of fresh black hair, endowed with youthful ("good") age, in the prime of life, to the unhappy parents weeping tears (over their) face, removed (my) hair (and) beard, covered (myself) in robes (dyed in) tree-bark-dye, and went forth from home to homelessness.	Proto jsem si později, Bhāradvādžo, když jsem byl pouze mladý, s čerstvými černými vlasy, obdařený mladým ("dobrým") věkem, v prvním věku, nešťastným rodičům ⁸ , kteří plakali slzy po tvářích, oholil vlasy a vousy, zahalil se do rób (nabarvených) barvou z kůry stromů, a odešel z domova do bezdomoví

<i>MN 26. Pāsarāsisuttavaṇṇanā</i>	Commentary to MN 26. Discourse on The Variety of Fetters	Komentář k MN 26. Rozprava o Rozmanitosti Pout
<i>277. Tattha daharova samānoti taruṇova samāno.</i>	277. There "being just young" means "being just youthful".	277. Tam "když jsem byl pouze mladý" znamená "když jsem byl pouze mladistvý."
<i>Susukālakesoti suṭṭhu kālakeso, añjanavanṇakesova hutvāti attho.</i>	"Of fresh black hair" means rightly black hair, like the hair (that have) the color of collyrium.	"S čerstvými vlasy" znamená dobře černými vlasy, jako vlasy (které mají) barvu oční vodičky ⁹ .
<i>Bhadrenāti bhaddakena.</i>	"Youthful ("good")" means favorable.	"Mladým ("dobrým")" znamená příznivým.
<i>Paṭhamena vayasāti tiṇṇam vayānam paṭhamavayena.</i>	"In the prime of life" means in the first age of the three ages (/stages of life).	"V prvním věku" znamená v prvním věku ze tří věků (/období života). ¹⁰
<i>Akāmakānanti anicchamānānam, anādaratthe sāmivacanānam.</i>	"Unhappy" means undesiring; the (word) "not appreciative" (<i>anādaratthe</i>) is in genitive case.	"Nešťastným" znamená nežádoucí; (to slovo) "neoceňujícím" (<i>anādaratthe</i>) je v (druhém pádě) genitivu.
<i>Assūni mukhe etesanti assumukhā; tesam assumukhānam, assukilinnamukhānanti attho.</i>	"Tears in the face" thus they are of tearful faces; to them of tearful faces, to (those) of faces smeared by tears, (that is) the meaning (here).	"Slzy ve tvářích" tak jsou s proslzenými tvářemi; jim s proslzenými tvářemi, (těm) kdo mají tváře pošpiněné slzami, (ten) význam (se tu zamýší).
<i>Rudantānanti kanditvā rodamānānam.</i>	"(To them,) weeping" means sobbing and weeping.	"(Těm,) plakajícím" znamená vzlykajícím a plakajícím. ¹¹

⁷ "So (kho) ahaṁ" je zřejmě gramatický výraz specificky v jazyce Páli. Barmanský překlad říká "ten já Pán-v-budoucnu" ("සොඳුවායෝ යායුද්"). Zamýšlený význam zde asi je "takto", "já, vskutku", "já a nikdo jiný", atd.

⁸ Matka prince Siddhatthy zemřela brzy po jeho narození. Její sestra *Mahāpajāpatī Gotamī* se ale pak o prince starala jakoby to byl její vlastní syn.

⁹ Oční vodička (*añdžana*), také známá jakožto "oční lázeň" nebo "oční koupel" se používala ke zklidnění a pročištění očí.

¹⁰ Podkomentář vysvětluje, že to bylo když bylo *bodhisattvi* 29 let; "první věk" je do 33 let.

¹¹ Tady by se mohl někdo zeptat: "Dobře, ale neunikl princ Siddhattha v noci z palace, neviděný nikým kromě svého vozky Čhanny, který ho vzal k řece Anómá na koni Kanṭakovi/Kaṇḍakovi? Nefojeli ve skutečnosti městskou bránou otevřenou bohy (protože jinak byly městské brány vždycky v noci zamčené)? Neustříhnul si své vlasy proslule u řeky Anómá a nevyhodil je do vzduchu s myšlenkou: "jestli nespadnou dolů (tj. pokud zmizí ve vzduchu), stanu se Buddhou" – načež si je Sakka, král bohů, vzal ze vzduchu

<i>So evam pabbajito samāno kiñkusalagavesi anuttaraṁ santivarapadaṁ pariyesamāno yena ālāro kālāmo tenupasariķamim; upasariķamitvā ālāraṁ kālāmaṁ etadavocaṁ –</i>	Then thus, having gone forth, (I) was searching what was skilful, the supreme word ("Enlightenment") of the ultimate peace. Seeking (that), I approached where there was Ālāra Kālāma. Having approached (him), I told this to Ālāra Kālāma:	Pak, když (jsem) takto odešel (do bezdomoví), hledal jsem to, co bylo dovedné, to nejvyšší slovo ("Osvícení) dokonalého klidu. Při (tom) hledání jsem přistoupil tam kde byl Álára Káláma. Když jsem k (němu) přistoupil, řekl jsem toto Álárovi Kálámovi:
<i>'icchāmahaṁ, āvuso kālāma, imasmiṁ dhammavinaye brahmačariyam caritu'nti.</i>	"Friend Kālāma, I want to live holy life in this teachings and discipline."	"Příteli ¹² Kálámo, chci žít svatým životem v tomto učení a kázni."
<i>Evam vutte, bhāradvāja, ālāro kālāmo mām etadavoca – 'viharatāyasmā.</i>	Saying so, Bhāradvāja, Ālāra Kālāma told me this: "May the venerable sir stay (here);	Když bylo takto řečeno, Bhāradvādža, Álára Káláma mi řekl toto: "Kéž (zde) ctihodný pán pobývá;
<i>Tādiso ayam dhammo yattha viññū puriso nacirasseva sakam ācariyakam sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja vihareyyāti.</i>	This is the kind of teachings, where the knowledgeable man might soon attain, enter, and dwell by (his) own supernatural knowledge in the (attainment) of (his) own teacher."	Tohle je druh učení, kde znalý muž může brzy dosáhnout, vstoupit, (a) prodlévat vlastní nadpřirozenou znalostí v (dosažení) svého učitele.
<i>So kho aham, bhāradvāja, nacirasseva khippameva tam dhammam pariyāpuṇim.</i>	Hence I, Bhāradvāja, soon, indeed quickly, mastered that teachings.	A tak jsem si já, Báradvádžo, brzy, vskutku rychle, osvojil to učení.

aby s nimi potavil Čúlámuni pagodu ve svém nebi (a takže ty vlasy nikdy dolů nespadly)? Nejdůležitější věc, kterou je třeba si pamatovat v těchto případech, je důvod se kterým Buddha učil své Učení. Buddha učil své posluchače pouze to, co jim mohlo pomoci v jejich duševním rozvoji. Předpokládám, že vyprávění příběhu Jeho tajného úniku z paláce v noci by nemělo konkrétní význam pro Jeho posluchače v jejich praxi etiky atd., proto to Buddha nezmínil. Ostatní o tom samozřejmě věděli od členů Siddhatthovy velké rodiny Sákjů. Také je dobré poznamenat, že příběh tajného Siddhatthova úniku z paláce v noci je obsažen v šestnácti různých textech Komentářů po celé Tipiṭace – ve čtyřech z pěti *Nikájich*, ve *Vinaya Piṭace*, a i v *Abhidhammě*. Abych poukázal na význam, s jakým jej Starší (tj. mniši-autoři Komentářů a Podkomentářů) zachovali, sepsal jsem všechny související odkazy na to vyprávění v Komentářích: **(1) MNA 1, (vol.2), 3. Ópammavaggó - 6. Pásarásisuttavannaná - para. 53; (2) SNA 3.1.8.6. Síhasuttavannaná - para. 9; (3) ANA 1 13. Ékapuggalavaggavaṇṇaná - para. 21; (4) ANA 1 14.(14)1. Paṭhamaétadaggavaggó - Aññásikonḍaññatthéravatthu - para. 18; (5) ANA 4 1.4.3. Síhasuttavannaná - para. 9; (6) KNA Dhammapada (vol.1), 1.8. Sáriputtatthéravatthu - para. 11; (7) KNA Dhammapada (vol.2), 14.1. Máradhítaravatthu - para. 9; (8) KNA Játaka 1 (vol.1) - Nidánakathá - 2. Avidúrénidánakathá - para. 38; (9) KNA Játaka 1 (vol.4) - 11.[460] 6. Yudhañcayajátakavaṇṇaná - para. 1; (10) KNA Vimánavatthu 2.7.7. Kanḍakavimánavaṇṇaná - para. 81; (11) KNA Thérigáthá 1.1. Aññataráthérígáthávaṇṇaná - para. 5; (12) KNA Apadána 1.2. Avidúrénidánakathá - para. 39; (13) KNA Buddhavamsa, Nidánakathá - Abbhantaraniḍánam - 1. Ratanacarikamanakanḍavaṇṇaná - para. 9; (14) VinA 1.2.12. Dubbacikkhápavannaná - para. 1; (15) Vinaya Tíká 1. Vérañjakaṇḍavaṇṇaná - para. 32; (16) AbhiA Dhammasaṅgáni – Nidánakathá – Sumédhakathá - para. 583.**

¹² Āvuso je slovo obvykle učívané mezi mnichy ve spisech Páli bezohledu na jejich mnišský věk. Překládá se "příteli", "bratře", apod. Podle slovníku PTS se vyuvinulo z āyusmanto. V Buddhově době bylo ale slovo "āyasmā" oslovením používaným pro nadřazenou osobu. V *Digha Nikāya 16. Parinibbāna Sutta - Tathāgatapacchimavācā* Buddha údajně rozhodl, že mladší mniši budou oslovoval starší mnichy "bhante" ("vznešený") nebo āyasmā ("starší"; "ctihodný"), kdežto starší mniši budou oslovovali mladší jejich jménem, rodem, nebo "āvuso". Aby se předešlo zbytečným faux pas když se mnich setká s jiným mnichem a neznají mnišský věk jeden druhého, tradičně se následuje, že se k sobě všichni mniši chovají nanejvýš uctivě, alespoň při oficiálních událostech.

<i>Kim kusalagavesīti kiṁ kusalanti gavesamāno.</i>	"(I) was searching what was skilful" means (he was) searching (thinking) "what is skilful?"	"Co dovedného jsem hledal" znamená, že hledal co je dovedného.
<i>Anuttaram santivarapadanti uttamam̄ santisarikhātam̄ varapadam̄, nibbānam̄ pariyesamānoti attho.</i>	"Supreme word of ultimate peace" means the ultimate word of the highest expression of peace, meaning (he) was searching for the Enlightenment (<i>Nibbāna</i>).	"Nejvyšší slovo dokonalého míru" znamená dokonale slovo nejvyššího vyjádření míru, což znamená, že hledal Osvícení (<i>Nibbánu</i>).
<i>Yena ālāro kālāmoti ettha ālāroti tassa nāmam̄, dīghapīriṅgalo kireso.</i>	"There where (was) Ālāra Kālāma," there Ālāra is his name, indeed he (was) long and brown.	"Tam kde (byl) Álára Káláma," tam Álára je jeho jméno; vskutku, byl dlouhý a hnědý. ¹³
<i>Tenassa ālāroti nāmam̄ ahosi.</i>	Thus his name became (to be) "Ālāra".	Tak jeho jméno bylo "Álára".
<i>Kālāmoti gottam̄.</i>	"Kālāma" is the clan (where he was born).	"Káláma" je rod (ve kterém se narodil).
<i>Viharatāyasmāti viharatu āyasmā.</i>	"May the venerable sir stay" (means) may the venerable sir stay. [The Commentary just separated the conjoined words.]	"Kéž (zde) ctihodný pán pobývá" znamená kéž ctihodný pán pobývá. [Komentář pouze rozdělil dvě spojená slova.]
<i>Yattha viññū purisoti yasmiṁ dhamme paññito puriso.</i>	"Where the knowledgeable man" means in which teachings a wise man.	"Kde znalý muž" znamená v kterém učení znalý muž.
<i>Sakam̄ ācariyakanti attano ācariyasamayaṁ.</i>	"Own teacher" means the understanding of (one's) own teacher.	"Vlastní učitel" znamená pochopení vlastního učitele.
<i>Upasampajja vihareyyāti paṭilabhitvā vihareyya.</i>	"May (...) enter, and dwell" means having attained, (he) might dwell.	"Může (...) vstoupit, a prodlévat" znamená po dosažení může prodlévat.
<i>Ettāvatā tena okāso kato hoti.</i>	So much was the opportunity given ("made") by him (i.e. Kālāma).	Taková byla příležitost poskytnutá ("vytvořená") jím (tj. Kálámou).
<i>Tam̄ dhammanti tam̄ tesam̄ samayaṁ tantim̄.</i>	"That teachings" means (learning) the procedure of that understanding (/attainment) by them (i.e. the student-ascetics).	"To učení" znamená (učení) postupu k tomu pochopení (/dosažení) jimi (tj. žáky askety).
<i>Pariyāpuṇinti sutvāva uggaṇhiṁ.</i>	"I mastered" means I have memorized (it all) having just heard (it once).	"Osvojil jsem si" znamená naučil jsem se (to všechno) nazpaměť již po (prvním) poslechu.

¹³ The Sub-Commentary explains, that he was "long" in height, and had brown eyes – "turigasarīratāya dīgo, piṅgalacakkhutāya piṅgalo" – "long because of the height of body, (and) brown because of the brown eyes." Pāli-Burmese dictionary however explains, that he was "long (with) weird eyes" ("ရှည်၍ ကြောင်သော မျက်စိရှိသော"), hence he was called "Ālāra". The dictionary also says that "weird" means "gay and mad" ("ခြေားရှုံး"), a Burmese word that I have possibly misunderstood. I suppose that "brown eyes" are "weird" because eyes of Indians are usually black.

<i>So kho aham, bhāradvāja, tāvatakeneva oṭṭhapahatamattena lapitalāpanamattena 'ñānavādañca vadāmi, theravādañca jānāmi, passāmīti ca paṭijānāmi, ahañceva aññe ca.</i>	Thus I, Bhāradvāja, (at that time) claimed: "I speak the teachings on knowledge, know and see the teachings on eternity," only by the contact of lips (during saying it), only by repeating what (Ālāra Kālāma) said; both me and others.	A tak jsem já, Bháradvádžo, (v té době) tvrdil: "Hlásám učení o poznání, vím a vidím učení věčnosti," pouze doteckem rtů (během toho vyslovování), pouze opakováním co (Káláma) řekl; já i ostatní. ¹⁴
<i>Tassa mayham, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho ālāro kālāmo imam dhammam kevalam saddhāmattakena sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti pavedeti; addhā ālāro kālāmo imam dhammam jānam passam viharati'ti.</i>	Then, Bhāradvāja, it occurred to me: "Indeed, Ālāra Kālāma does not claim 'I have attained, enter, (and) dwell in this teachings by (my) own supernatural knowledge' entirely just by faith; verily, Ālāra Kālāma dwells in this teachings knowing (and) seeing (it in reality).	Pak, Bháradvádžo, mi vyvstalo (v mysli): "Vskutku, Álára Káláma netvrídí 'dosáhl jsem, vstupuji, (a) prodlévám v tomto učení svou nadpřirozenou schopností' úplně pouze vírou; Álára Káláma skutečně prodlévá v tomto učení se znalostí (a) prozřením.

<i>Oṭṭhapahatamattenāti tena vuttassa paṭiggahaṇattham oṭṭhapaharaṇamattena; aparāparam katvā oṭṭhasañcaranamattakenāti attho.</i>	"as much as is the contact of lips (suring saying so)" has the meaning that what was said by him (i.e. Káláma), the grasped/learned meaning was (repeated) as much as is the beating of lips; doing (so) again and again, just moving the lips.	"Pouze doteckem rtů (během toho vyslovování)" znamená, že co jím (Kálámu) bylo řečeno, ten pochopený význam byl (opakováný) pouze údery rtů; dělal (to) znova a znova, pouze pohyboval rty.
<i>Lapitalāpanamattenāti tena lapitassa paṭilāpanamattakena.</i>	"as much as is the repeating of what (Ālāra Kālāma) said" means just by repeating after him who spoke.	"Pouze opakováním co (Káláma) řekl" znamená pouze opakováním po něm kdo mluvil.
<i>Ñānavādanti jānāmīti vadām.</i>	"I know the teachings on knowledge" means the (particular) teaching.	"Znám učení o poznání" ¹⁵ znamená to (konkrétní) učení.
<i>Theravādanti thirabhāvavādām, thero ahameṭṭhāti etam vacanām.</i>	"Teachings on eternity" means the teachings on permanence; "'there	"Učení věčnosti" znamená učení stálosti; "řekl zde 'stálost'" je (významem) toho slova. ¹⁶

¹⁴ Tohle asi odkazuje na otázku brahmaņa Saṅgárvavy na začátku, a Buddha zde vysvětuje že byl prvním z těch tří druhů těch, kdo prohlašují že jsou osvícení. Tipiṭakadhara Mengun Sajadó vysvětuje: "Pouze opakováním toho, co učitel řekl, jemnými pohybami rty, bódhisatta dosáhl takového stupně znalosti, kde mohl říci: "Pochopil jsem!" Ve skutečnosti, prohlásil: "Pochopil jsem! Poznal jsem ten postup!" a vedoucí té (asketické) školy s ostatními svými žáky také souhlasili s tímto (bódhisattovým) prohlášením." (Z "The Great Chronicle of Buddhas", The Most Venerable Mingun Sayadaw Bhaddanta Vicittasārābhivamṣa, přel. U Ko Lay & U Tin Lwin, The State Buddha Sāsana Council, Ti=Ni Publishing Center, 2006 [druhá edice]; sv.2, str.140/PDF str.158.)

¹⁵ Všimni si, že zde asi Komentář následujejinou verzi tohoto textu, což je ale běžné (v nepodstatných záležitostech). Hlavní text říká: "*ñānavādañca vadāmi*" = "Hlásám učení o poznání", kdežto autor Komentáře čte "*ñānavādañca jānāmi*" = "Znám učení o poznání."

¹⁶ "*Thero ahameṭṭha*" dává smysl pokud by bylo vytažené z kontextu. Znamenalo by "Tam já jsem starší." - *thero* (= starší (mnich)), "*aham*" (= já), "*ettha*" (= tam). V kontextu výše ale žádný smysl nedává. Mohlo to být tak, že místo "*ahameṭṭha*" by to mělo být "*āhameṭṭha*" (druh rozdílu, který se v různých textech Pāli běžně vyskytuje), netradičním spojením slova "*āha*" (= řekl), a "*ettha*" (= tam)? Ve skutečnosti, doslovný Pāli-barmský překlad (*MNA1* sv.3 str.20 (PDF str.20)) zřejmě následuje právě takovou

	(he) said 'permanence'" is the (meaning of) the word.	
<i>Ahañceva aññe cāti na kevalam aham, aññepi bahū evam vadanti.</i>	"Both me as well as others" means not just me, many others say so too.	"Já i ostatní" znamená ne pouze já, mnoho ostatních to také hlásají.
<i>Kevalam saddhāmattakenāti paññāya asacchikatvā suddhena saddhāmattakeneva.</i>	"Entirely just by faith" means not having attained it by wisdom, believing just as much as faith (can).	"Úplně pouze vírou" znamená bez dosažení (toho stupně) moudrosti, vírou tolik kolik důvěra (může).
<i>Bodhisatto kira vācāya dhammañ uggañhantoyeva,</i>	In fact, just as the <i>bodhisatta</i> by word memorized ("grasped") the teachings,	Ve skutečnosti právě, když se <i>bodhisatta</i> slovem naučil nazpaměť to učení,
<i>"na kālāmassa vācāya pariyattimattameva asmiñ dhamme, addhā esa sattannañ samāpattinam lābhī"ti aññāsi, tenassa etadahosi.</i>	He realized: "Kālāma doesn't (understand) that teaching only to the extent of memorizing it by word, verily he has attained the seven attainments", thus it occurred (to the <i>bodhisatta</i>).	Uvědomil si: "Káláma tomu učení ne(rozumí) pouze do úrovně pamatování z paměti slovem, dosáhl těch sedm dosažení skutečně," ¹⁷ tak to vyvstalo (v mysli <i>bodhisatty</i>).

<i>"Athā khvāham, bhāradvāja, yena ālāro kālāmo tenupasañkamim; upasañkamitvā ālāram kālāmam etadavocam –</i>	"Then I, Bhāradvāja, indeed approached there where was Ālāra Kālāma. Having approached (him), I told this to Ālāra Kālāma:	"Pak jsem já, Bhāradvādžo, vskutku přistoupil tam kde byl Álára Káláma. Když jsem (k němu) přistoupil, pověděl jsem Álárovi Kálámovi toto:
<i>'kittavatā no, āvuso kālāma, imañ dhammañ sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti pavedesiñti?</i>	"Friend Kālāma, to what extent do (you) proclaim to us: 'I attain, enter, (and) dwell in this teachings by (my) own supernatural knowledge'?"	"Příteli Kálámo, do jaké míry nám prohlašuješ: 'dosahuji, vstupuji, (a) prodlévám v tomto učení vlastním nadpřirozeným poznáním'?"
<i>Evam vutte, bhāradvāja, ālāro kālāmo ākiñcaññāyatanañ pavedesi.</i>	Having spoken thus, Bhāradvāja, Ālāra Kālāma proclaimed (his	Když tak bylo řečeno, Bhāradvādžo, Álára Káláma prohlásil (svoje dosažení jakožto) Základnu Nicoty. ¹⁸

verzi Pāli textu. Říká: "*Theravādanti*, තොරුඩ්පුවාදුනා; *thirabhāvavādañ*, තිරුඩ්පුවාදා මගා:ගී; *ettha*, එත්තායුද්; *thiro*, තිරුඩ්ම්; *iti etam vacanam*, මගා මගා:ගී; *āha*, අේපු" = "*Theravāda*" znamená učení o stálosti; tam (tj. v té vídě) (to dosažení) je stálé; proto (Buddha) řekl to slovo (*theravāda*). A tak místo "*thero ahamettha*" verze tohoto autora pravděpodobně obsahovala "*thiro āha(m)ettha*". Podkomentář k tomu přidává "*akampaniyatāya thiro*" (= "stálý (svou) neotřesitelností").

Cílem *bodhisatty*, budoucího Buddhy, bylo nalézt stálé dosažení, stálou svobodu z Koloběhu Přerozování, stálou svobodu ze zrození, stárnutí, a smrti. Proto, "Učení o stálosti" bylo právě to, co *bodhisatta* hledal. Narodil od Buddhova Učení, kde jsou všechna dosažení nestálá v rámci osobní zkušenosti, a pouze konečné vyvanutí (*Parinibbāna*) je stálé, v tomto případě Álára Káláma (stejně jako Uduka, syn Rámy) věřil, že dosažení Základny Nicoty je stálé dosažení, protože to tak vypadalo při jeho prožitku. V kontextu jména buddhistické školy se termín *Théravāda* používá výlučně pro "Učení Starších". Ve skutečnosti, slovo *theravāda* ve smyslu "učení o stálosti" nachází pouze ve vyprávění prince Siddhatthy jak se stal asketou a cvičil podle tehdejších učitelů - *Majjhima Nikāya sutty 26, 36, 85, a 100* – kde pouze popisuje názory Álára Kálámy a Uduky, syna Rámy.

¹⁷ Je celkem "osm dosažení" v praxi *samatha* (koncentrace), z toho čtyři "hmotná pohroužení" (*rūpa džhāna*) a čtyři "nehmotná pohroužení" (*arūpa džhāna*). Dosažení Základny Nicoty učené Álárou Kálámovou je třetím nehmotným pohroužením, dosažené po uspění v předchozích čtyřech hmotných a dvou nehmotných pohroužených.

¹⁸ *Visuddhimagga* podrobně vysvětluje Základnu Nicoty. Viz níže její vysvětlení významu toho slova:

"... nemá vlastnictví (*kiñčana*), proto je to nevlastnictví (*akiñčana*); co se tím myslí, je že nemá ani zbytek pouhého skutek rozpuštění. Ten stav (podstata) nevlastnění je *nicota* (*ākiñčañña*). Toto je název vymizení toho vědomí, které patřilo základně nekonečného prostoru [tj. šestému stupni pohroužení]. Ta *nicota* je "základnou" ve smyslu podkladu toho pohroužení, tak jako je "základna bohů" [*devāyatana*, tj. nebe] pro bohy, tak je "základna sestávající z *nicoty*." (Z "Path of

	attainment as) the Base of Nothingness.	
<i>Tassa mayham, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho ālārasseva kālāmassa atthi saddhā, mayhampatthi saddhā; na kho ālārasseva kālāmassa atthi vīriyam...pe... sati... samādhī... paññā, mayhampatthi paññā.</i>	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "Indeed, not only Ālāra Kālāma has faith, I also have faith indeed; not only Ālāra Kālāma has energy...rep... mindfulness... concentration... wisdom, I also have wisdom indeed.	Pak, Bhāradvādžo, mi vyystalo (v myslí): "Vskutku, nejen Ālára Káláma má důvěru, vskutku, i já mám důvěru; nejen Ālára Káláma má energii..opak... všímavost... soustředění... moudrost, vskutku, i já mám moudrost.
<i>Yamnūnāham yam dhammam ālāro kālāmo sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti pavedeti tassa dhammassa sacchikiriyāya padaheyya'nti.</i>	What if I endeavored to attain that teachings which ("teachings") Ālāra Kālāma proclaims (as): "I attain, enter, (and) dwell in (this teaching) by (my) own supernatural knowledge."	Co kdybych já usiloval dosáhnout toho učení, které ("učení") Ālára Káláma prohlašuje (jakožto): "Dosahuji, vstupuji, (a) prodlévám v (tomto učení) svým nadpřirozeným poznáním."
<i>So kho aham, bhāradvāja, nacirasseva khippameva tam dhammam sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja vihāsim.</i>	Hence I, Bhāradvāja, indeed soon, indeed quickly, attained, entered, (and) dwelled in that teachings by (my) own supernatural knowledge.	A tak jsem já, Bhāradvādža, vskutku brzy, vskutku rychle, dosáhl, vstoupil, (a) prodléval v tom učení vlastním nadpřirozeným poznáním.

<i>Ākiñcaññāyatanaṁ pavedesiți ākiñcaññāyatana pariyo sānā satta samāpattiyo mām jānāpesi.</i>	"Proclaimed the Base of Nothingness" means he announced to me the seven attainments ending with the Base of Nothingness (as attained by him).	"Prohlásil (svoje dosažení jakožto) Základnu Nicoty" znamená, že mi oznámil sedm dosažení končících Základnou Nicoty (coby jeho vlastní).
<i>Saddhāti imāsaṁ sattanām samāpattinām nibbattanatthāya saddhā.</i>	"Faith" means the faith necessary for attaining these seven attainments.	"Důvěra" znamená důvěra potřebná k dosažení těchto sedmi dosažení.
<i>Vīriyādīsupi eseva nayo.</i>	In energy, etc. the way (of explanation) is same (as with faith).	U energie, atd. je způsob (vysvětlení) stejný (jako u důvěry).
<i>Padaheyyanti payogam kareyyam.</i>	"If I endeavored" means if I made effort.	"Kdybych usiloval" znamená kdybych usiloval.
<i>Nacirasseva tam dhammam sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja vihāsinti bodhisatto kira vīriyam paggahetvā</i>	"indeed soon, quickly, attained, entered, (and) dwelled in that teachings by (my) own supernatural knowledge" means that the <i>bodhisatta</i> indeed concentrated (his) energy, and	"vskutku brzy dosáhl, vstoupil, (a) prodléval v tom učení vlastním nadpřirozeným poznáním" znamená, že <i>bodhisatta</i> skutečně vynaložil energii, a
<i>katipāhaññeva satta suvanṇanisseṇiyo pasārente viya satta samāpattiyo nibbattesi; tasmā evamāha.</i>	Just within a few days attained the seven attainments as if (just) spreading seven ladders (made of Indian madder); hence (the Buddha) said so.	Již během několika dnů ¹⁹ dosáhl těch sedm dosažení jakoby rozložil sedm žebříků (z indického mořenu); proto (to Buddha) takhle řekl.

Purification (Visuddhimagga)", Bhadantācariya Buddhaghosa, překl. Bhikkhu Nāṇamoli, Buddhist Publication Society, 2010 [první edice r. 1975]; str.329-330/PDF str.387-388. Vynechal jsem poznámky pod čarou a číslování odstavců, abych pozbudil čtenáře ke čtení původní knihy.

¹⁹ Tj. dva nebo tři dny (říká doslovný Páli-barský překlad). Obyčejní lidé budou asi potřebovat jedno nebo dvě desetiletí.

<i>Atha khvāham, bhāradvāja, yena ālāro kālāmo tenupasānikamim; upasānikamitvā ālāram kālāmam etadavocam –</i>	Then I, Bhāradvāja, indeed approached there where was Ālāra Kālāma. When I approached (him), I told this to Ālāra Kālāma:	Pak jsem já, Bhāradvádžo, vskutku přistoupil tam kde byl Álára Káláma. Když jsem (k němu) přistoupil, řekl jsem Álárovi Kálámovi toto:
<i>'ettāvatā no, āvuso kālāma, imam dhammam sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesīti?</i>	"Is it this much, friend Kālāma, that you proclaim to us the attainment (and) entering this teaching by (one's) own supernatural knowledge?	"Je toto tolik, příteli Kálámo, co nám prohlašuješ (jakožto) dosažení (a) vstup do tohoto učení vlastním nadpřirozeným poznáním?
<i>'Ettāvatā kho aham, āvuso, imam dhammam sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedemīti.</i>	"Indeed that much, friend, I proclaim the attainment (and) entering this teaching by (one's) own supernatural knowledge.	"Vskutku tolik já, příteli, prohlašuji (jakožto) dosažení (a) vstup do tohoto učení vlastním nadpřirozeným poznáním.
<i>'Ahampi kho, āvuso, ettāvatā imam dhammam sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti.</i>	"Even I, friend, have that much attained, entered, (and) dwell in this teaching by (my) own supernatural knowledge.	"I já, příteli, jsem tolik dosáhl, vstoupil, (a) prodlévám v tomto učení vlastním nadpřirozeným poznáním.
<i>'Lābhā no, āvuso, suladdham no, āvuso, ye mayam āyasmantam tādisam sabrahmacāriṁ passāma.</i>	"It is gain for us, friend, it is a good gain for us, friend, that we see the venerable sir of such a good holy life.	"Je to pro nás příznivé ("zisk"), příteli, je to pro nás příjemně příznivé ("dobrý zisk"), příteli, že vidíme ctihoného pána takového dobrého svatého života.
<i>Iti yāham dhammam sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedemī tam tvam dhammam sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja viharasi;</i>	Thus the teaching of which I proclaim attainment (and) entrance by (one's) own supernatural knowledge, that (same) teaching you have attained, entered, (and) dwell in by (your) own supernatural knowledge.	Takto to učení kterého já prohlašuji dosažení (a) vstup vlastním nadpřirozeným poznáním, toho učení jsi dosáhl, vstoupil, (a) prodléváš v (něm) svým nadpřirozeným poznáním.
<i>yam tvam dhammam sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja viharasi tamaham dhammam sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedemī.</i>	That teaching that you have attained, entered, (and) dwell in by (your) own supernatural knowledge, that (is) the teaching of which I proclaim attainment (and) entrance by (one's) own supernatural knowledge.	To učení kterého jsi dosáhl, vstoupil, (a) prodléváš v (něm) svým nadpřirozeným poznáním, to (je) učení kterého prohlašuji dosažení (a) vstup vlastním nadpřirozeným poznáním.
<i>Iti yāham dhammam jānāmi tam tvam dhammam jānāsi, yam tvam dhammam jānāsi tamaham dhammam jānāmi.</i>	Thus the teaching that I know, that (same) teaching you know, that teaching that you know, that (same) teaching I know.	Takto to učení, které znám, to učení ty znáš, to učení které znáš, to učení já znám.
<i>Iti yādiso aham tādiso tuvam, yādiso tuvam tādiso aham.</i>	Thus as am I you are same, as are you, I am same.	Takto jaký jsem já takový jsi ty, jaký jsi ty, takový jsem já.
<i>Ehi dāni, āvuso, ubhova santā imam gaṇam parihaarāmāti.</i>	Come, friend, now (we) shall care for this group (of students) staying both (together), indeed."	Pojď, příteli, ted' se budeme starat o tuto skupinu (studentů) zatímco spolu, vskutku, pobýváme."
<i>Iti kho, bhāradvāja, ālāro kālāmo ācariyo me samāno attano</i>	Thus, Bhāradvāja, Ālāra Kālāma being my teacher, me being his own	Takto, Bhāradvádžo, (přestože) byl Álára Káláma mým učitelem, (a) já

<i>antevāsiṇī mām samānām attanā samasaṇam ṭhapesi, uṭārāya ca mām pūjāya pūjesi.</i>	student, placed me on the same level as himself, and offered to me the greatest offerings.	jeho žákem, umístil mě na stejnou pozici jako sebe, a daroval mi nejvyšší dary.
<i>Tassa mayham, bhāradvāja, etadahosi – 'nāyaṇ dhammo nibbidāya na virāgāya na nirodhāya na upasamāya na abhiññāya na sambodhāya na nibbānāya saṃvattati, yāvadeva ākiñcaññāyatānūpapattiyyāti.</i>	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "This teaching does not culminate in dispassion (to rebirth), not in non-craving, not in cessation of lust, not in cessation of all defilement, not in supernatural knowledge, not in thorough awakening (to the Truth), not in the attainment of Enlightenment, (being) as high ("much") as the arising of the Base of Nothingness."	Pak, Bhāradvádžo, mi vyvstalo (v myсли): "Toto učení nevrholí v nevášni (pro zrozování), ani v netoužení, ani v ustání chtíče, ani v ustání veškerých nečistot (mysli), ani v nadpřirozeném poznání, ani úplným probuzením (do Pravdy), ani dosažením Osvícení ²⁰ , (ale naopak je pouze) tak vysoko jako vyvstání Základny Nicoty."
<i>So kho aham, bhāradvāja, tam dhammaṇ analarikaritvā tasmā dhammā nibbjija apakkamiṇ.</i>	Hence I, Bhāradvāja, indeed displeased with that teaching, and dispassionate for that teaching, I left.	Proto jsem já, Bhāradvádžo, vskutku nespokojený s tím učením, a bez vášně pro to učení, odešel.

<i>Lābhā no, āvusoti anusūyako kiresa kālāmo.</i>	"It is gain for us, friend" means that Kālāma was indeed not jealous.	" Je to pro nás příznivé ("zisk"), příteli" znamená, že Káláma, vskutku, nebyl žárlivý.
<i>Tasmā "ayam adhunāgato, kinti katvā imam dhammaṇ nibbattesi"ti usūyam akatvā pasanno pasādaṇ pavedento evamāha.</i>	Therefore, not being jealous ("making jealousy") (thinking): "this (one) has (just) now come, what did (he) do that (he) attained this teaching (so quickly)?" And respectfully expressing respect, said so (the Buddha).	Proto, že nebyl žárlivý ("nedělal žárlivost") (myšlenkou): "tenhle právě přišel, co dělal, že dosáhl tohoto učení (tak rychle)?" A uctivě vyjádřil úctu, (proto to Buddha) takhle řekl.
<i>Ubhova santā imam gaṇam pariharāmāti "mahā ayam gaṇo, dvepi janā pariharāmā"ti vatvā gaṇassa saññām adāsi,</i>	"(We) shall carry out (the teaching) for this group (of students) staying both (together), indeed" means "large is this group, (we) will carry out (the teaching) in two indeed" said (Kālāma) and announced to the group:	"Budeme se starat o tuto skupinu (studentů) zatímco spolu, vskutku, pobýváme," znamená "velká je tato skupina (studentů), budeme se o ní, vskutku, starat spolu" řekl (Káláma) a oznámil té skupině:
<i>"ahampi sattannaṇ samāpattīnaṇ lābhī, mahāpurisopi sattannameva, ettakā janā mahāpurisassa santike parikammaṇ uggaṇhatha, ettakā mayha"nti majjhe bhinditvā adāsi.</i>	"As well as I have attained the seven attainments, the great man (attained) just the seven too; this number of people take the meditation instruction from the great man, this number of people from	"I já jsem dosáhl sedmi dosažení, velký muž jich (dosáhl) také; tento počet lidí si vezme meditační instrukci od velkého muže, tento počet lidí ode mě" (a jak to říkal,)

²⁰ Zde se "Nibbāna" chápě ve svém konečném významu, proto je ponechána na konec. Toto slovo může být rozebráno na dvě části: *ni* (= ven), *vana* (= vanout), a s přirovnáním olejové svíčky či táborového ohně, které už nezahoří pokud nemají žádné palivo, *Nibbāna* je konečným ustáním zrození, způsobeným naprostou nepřítomností veškerého toužení (*taṇhā*) a nevědomosti (*avijjā*).

	me" (saying so) he divided (his students) in the middle and gave (one half to the <i>bodhisatta</i>).	rozdělil (své studenty) v polovině a dal (jednu polovinu <i>bódhisattvi</i>).
<i>Ujārāyāti uttamāya.</i>	"By the greatest" means by ultimate.	"Nejvyšší" znamená nejlepší.
<i>Pūjāyāti kālāmassa kira upatthākā itthiyopi purisāpi gandhamālādīni gahetvā āgacchanti.</i>	"Offerings" means indeed, the women and men as well who supported Kālāma took perfumes (and) flowers and arrived (to Kālāma's place).	"Dary" znamená, vskutku, že ženy i muži, který podporovali (Kálámu) vzali vůně, květiny, atd., a přišli.
<i>Kālāmo – "gacchatha, mahāpurisañ pūjethā"ti vadati.</i>	Kālāma says: "Go (pl.), make offerings to the great man."	Káláma řekl: "jděte, darujte (je) velkému muži".
<i>Te tam pūjetvā yam avasiṭham hoti, tena kālāmam pūjenti.</i>	They made offerings for him (i.e. the <i>bodhisatta</i>), and what remained, by that they made offerings for Kālāma.	Ti mu (je) darovali, a co zbylo, to darovali Kálámovi.
<i>Mahagghāni mañcapīṭhāni āharanti; tānipi mahāpurisassa dāpetvā yadi avasiṭham hoti, attanā gaṇhāti.</i>	(The people) bring valuable beds (and) chairs, those they also offer to the great man and what was the leftover, that (Kālāma) takes himself.	Přinesli cenné postele a židle; i ty (Káláma) požádal dát velkému muži, a sám si vzal co zbylo.
<i>Gatagataṭṭhāne varasenāsanam bodhisattassa jaggāpetvā sesakam attanā gaṇhāti.</i>	Wherever (they) went, (Kālāma) requested (people) to clean the supreme bedding for the <i>bodhisatta</i> and himself took what remained.	Kdekoliv šli, (Káláma) požádal (lidi) aby očistili nejlepší lůžka pro <i>bódhisattvu</i> a sám si vzal co zbylo.
<i>Evaṁ ujārāya pūjāya pūjesi.</i>	Thus (Kālāma) offered the greatest offerings.	Takto (Káláma) daroval nejvyšší dary.
<i>Nāyam dhammo nibbidāyātiādīsu ayam sattasamāpattidhammo neva vatṭe nibbindanatthāya, na virajjanatthāya, na rāgādinirodhaththāya,</i>	"This teaching does not culminate in dispassion etc." means "this teaching of seven attainments is neither for the dispassion for rebirth, nor for removal of (mental) defilement, nor for cessation of lust,	"Toto učení nevrcholí v nevášni atd." znamená, že "toto učení sedmi dosažení není ani pro nevášeň (pro zrozování), ani pro netouhu, ani pro ustání chtíče,
<i>na upasamatthāya, na abhiññeyyadhammañ abhijānanatthāya, na catumaggasambodhāya²¹, na nibbānasacchikiriyāya saṃvattatīti attho.</i>	Nor for cessation of all defilement, nor for supernatural realization of the teachings that should be known supernaturally, nor does it culminate in the Awakening by the Four Paths, (or) in the attainment of Enlightenment;" (that) is the meaning.	ani pro ustání veškerých nečistot (mysli), ani pro nadpřirozené poznání, ani nevrcholí Probuzením čtyřmi Stezkami ²² , (či) dosažením Osvícení;" (takový je) význam.

<i>Yāvadeva ākiñcaññāyatānūpapattiyāti yāva saṭṭhikappasahassāyuparimāñe</i>	"(Being) as high ("much") as the arising of the Base of Nothingness" means it culminates only in as much	"(Ale naopak je pouze) tak vysoko jako vyvstání Základny Nicoty" znamená že vrcholí pouze v úrovni

²¹ Doslovny Páli-barmský překlad ale čte: "*catusačcasambódhája*" (= Probuzení se do Čtyř (Ušlechtilých) Pravd).

²² Jsou čtyři stupně, tzv. "Plody" (*Phala*) Probuzení/Osvícení, a každý následuje za příslušnou "Stezkou" (*Maggou*). Takto jsou Čtyři Stezky a Čtyři Plody pro každý z těch čtyř stupňů Osvícení.

<i>ākiñcaññāyatanaabhavē upapatti, tāvadeva saṁvattati, na tato uddhaṁ.</i>	as is the birth in the existence of Base of Nothingness where the life-span has the extent of sixty-thousand aeons, not more than that.	zrození v existenci Základny Nicoty, kde délka života dosahuje sedesátisíc eonů, ne víc než to.
<i>Eva mayam punarāvattanadhammoyeva; yañca thañam pāpeti, tam jātījarāmarañehi aparimuttameva maccupāsaparikkhittamevāti.</i>	Thus this is just a teaching that (leads) to further rebirth; the place that (the teaching) takes (one) to, that (place) is simply not free from birth, old age, (and) death; (it) is simply surrounded by the fetter of death.	Tak je toto pouze učení, které (vede) k dalšímu zrozování; místo, kam (toto učení) vede je (místo) jednoduše nikoliv prosté zrození, stárnutí, (a) smrti; je jednoduše obklopené poutem smrti. ²³
<i>Tato paññāya ca pana mahāsatto yathā nāma chātajjhattapuriso manuññabhojanam labhitvā sampiyāyamānopi bhuñjitvā</i>	And right since then the great being, like for example when a man who (suffered) hunger pangs has received delicious food and ate (it) with appetite,	A právě od té doby velká bytost, jako například když muž, který (trpěl) bolestí hladem dostał výborné jídlo a s chutí se najedl,
<i>pittavasena vā semhavasena vā makkhikāvasena²⁴ vā chaḍḍetvā puna ekam piñḍampi bhuñjissāmī manam na uppādeti;</i>	Upon refusing it due to a bile (ailment), or due to a phlegm (ailment), or due flies will not arouse the desire (thinking): "I will eat one more lump;"	Po jeho odmítnutí kvůli (nemoci) žluče, nebo kvůli (nemoci) hlenu, nebo kvůli mouchám, nevyvolá (v sobě) touhu (myšlenkou): "sním ještě jednu hrudku;"
<i>evameva imā satta samāpattiyo mahantena ussāhenā nibbattetvāpi, tāsu imam punarāvattikādibhedam ādīnavam disvā,</i>	In just that way (the great being), having attained these seven attainments by great effort, having seen this their drawbacks in detail, such as continued rebirth,	Tak stejným způsobem (velká bytost), když dosáhl těchto sedmi dosažení obrovským úsilím, když uviděl podrobnosti jejich nedostatků, jako např. další zrození, ²⁵
<i>puna imam dhammam āvajjissāmi vā samāpajjissāmi vā adhiññahissāmi vā vuṭṭhahissāmi vā paccavekkhissāmi vāti cittameva na uppādesi.</i>	Didn't arouse even a thought (such as): (1) "I will consider this attainment again", or (2) "I will attain (it)", or (3) "I will make determination (to dwell in it)", or (4) "I will exit (/"rise up) (from it)", or (5) "I will reflect (on it)."	Nevyvolal ani pomyšlení (jako například): (1) "Promyslím toto dosažení znovu," nebo (2) "dosáhnu (jej)," nebo (3) "rozhodnu se (v něm prodlévat)," nebo (4) "vystoupím (/"vstanu") (z něj)," nebo (5) "budu o něm přemýtat (jak se dařilo)." ²⁶

²³ Tipiṭakadharma Menun Sajadó vysvětuje: "Vskutku, je to oblast již obklopená nástrahami Krále Smrti." ("The Chronicle of Buddhas", sv.2, str.144/PDF str.162.)

²⁴ Doslovny Páli-barmský překlad ale čte: "paččhimakávaséna" (= kvůli nizké (kvalitě) jídla). Předpokládám, že to znamená zkažené atd. Podkomentář ale také čte makkhikávaséna a vysvětuje: "*Makkhikāvasenāti bhojanassa makkhikāmissatāvasena*" = "Kvůli mouchám' znamená kvůli mouchám smíchaným s jídlem."

²⁵ Podkomentář dodává: "*Bodhisattassa tā samāpattiyo nibbattetvā thitassa purimajātiparicayena rāñassa ca mahantatāya tāsam gati ca abhisamparāyo ca upaññāsi.*" = "Když bódhisatta dosáhl těch dosažení, uvědomil si (/"vyvstalo") příští zrození (způsobené těmi dosaženími) a také zrození po tom příštím, skrze (jeho) znalost seznámení se se (svými) minulými životy a (svému) ohromnému (charakteru)." Takže se zdá, že si bódhisatta pamatoval své minulé životy, anebo alespoň některé z nich. Tady by se někdo mohl zeptat: "Pokud si bódhisatta pamatoval svoje minulé životy, proč tedy jednoduše nenásledoval Střední Stezku, kterou se naučil od minulých Buddhů v minulých životech?" Předpokládám, že to byly právě ty životy, které si pořád ještě nepamatoval (nedokonalosti té schopnosti), a nebo si je pamatoval ale ne dostatečně s podrobnostmi.

²⁶ Toto je pět dovedností (*pañca vasiyo*) praxe *samatha* (soustředění). Tyto dovednosti jsou zapotřebí k pročistění již dosaženého pohroužení (*džhány*), a obvykle se neučí začátečníkům meditace.

<i>Analañkaritvāti alañ iminā, alañ imināti punappunam alañkaritvā²⁷.</i>	"Displeased" means "enough of this, enough of this" saying ("doing") "enough" repeatedly.	"Nespokojený" znamená "dost (bylo) tohohol, dost (bylo) tohohle," řekl ("dělal") "dost" opakovaně.
<i>Nibbjijāti nibbinditvā.</i>	"Dispassionate" means being disgusted.	"Bez vášně" znamená, že byl znechucený.
<i>Apakkaminti agamāsīm.</i>	"I left" means I went (away).	"Odešel jsem" znamená "šel jsem pryč."

<i>476. "So kho ahañ, bhāradvāja, kiñkusalagavesi anuttaram santivarapadañ pariyesamāno yena udako rāmaputto tenupasariñkamīñ; upasariñkamitvā udakañ rāmaputtam etadavocañ –</i>	476. "Then thus, having gone forth, (I) was searching what was skilful, the supreme word ("Enlightenment") of the ultimate peace. Seeking (that), I approached where there was Udaka, the son of Rāma. Having approached (him), I told this to Udaka, the son of Rāma:	476. "A tak, Bháradvádžo, jsem hledal to, co bylo dovedné, to nejvyšší slovo ("Osvícení) dokonalého klidu. Při (tom) hledání jsem přistoupil tam kde byl Udaka, syn Rámy. Když jsem k (němu) přistoupil, řekl jsem toto Udakovi, synovi Rámy:
<i>'icchāmaham, āvuso [passa ma. ni. 1.278 pāsarāsisutte],²⁸ imasmīñ dhammadvinaye brahmacariyam caritu'nti.</i>	"Friend [see (a comment) in MN 26. Pāsarāsi Sutta, par.278], I want to live holy life in this teachings and discipline."	"Příteli [viz MN 26. Pásarási Sutta, par.278], chci žít svatým životem v tomto učení a kázni."
<i>Evañ vutte, bhāradvāja, udako rāmaputto māñ etadavoca – 'viharatāyasmā.</i>	Saying so, Bhāradvāja, Udaka, the son of Rāma told me this: May the venerable sir stay (here);	Když bylo takto řečeno, Bhāradvádža, Udaka, syn Rámy, mi řekl toto: "Kéž (zde) ctihodný pán pobývá;
<i>Tādiso ayam dhammo yattha viññū puriso nacirasseva sakam ācariyakam sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja vihareyyāti.</i>	This is the kind of teachings, where the knowledgeable man might soon attain, enter, and dwell by (his) own supernatural knowledge in the (attainment) of (his) own teacher."	Tohle je druh učení, kde znalý muž může brzy dosáhnout, vstoupit, (a) prodlévat vlastní nadpřirozenou znalostí v (dosažení) svého učitele.
<i>So kho ahañ, bhāradvāja, nacirasseva khippameva tam dhammam pariñpūnīm.</i>	Hence I, Bhāradvāja, soon, indeed quickly, mastered that teachings.	A tak jsem si já, Bāradvádžo, brzy, vskutku rychle, osvojil to učení.
<i>So kho ahañ, bhāradvāja, tāvatakeneva oñthapahatamattena lapitalāpanamattena 'ñānavādañca</i>	Thus I, Bhāradvāja, (at that time) claim that I speak the teachings on knowledge, know and see the	A tak jsem já, Bhāradvádžo, (v té době) tvrdil: "Hlásám učení o poznání, vím a vidím učení věčnosti,"

²⁷ Podkomentář říká "*Analañkaritvāti anu anu alañkatvā*" = "Nespokojený" znamená, že říkal ("dělal") "dost" znovu a znovu." – To slovo *analañkaritvá* je tedy rozebráno na *anu* (= opakovaně) a *alañkaritvá* (= říkal ("dělal") "dost"). Z tohoto vysvětlení "*alañkaritvá*" dobře zapadá do kontextu původního textu i Komentářů, tj. když zvážíme tento druhý význam slova - *alañ karoti* (= "říká 'dost'"), místo častějšího *alañkaroti* (= "zdobí").

²⁸ Tady nás poznámka odkazuje na první výskyt tohoto vyprávění v této knize (*Madždžhima Nikája*), konkrétně na *Pásarási Sutta* (take známou jakožto *Arjjaparijésaná Sutta*), *MN 26*. Tam nalézáme zajímavou kritiku (předpokládám napsanou ctihodným Tipitakadhara Mengun Sajadónem [skloňuji jako Apollón]) týkající se chyby, která se nachází v sinhálské, thajské, a khmerské verzi, a která je v rozporu s příběhem ve kterém se nachází, a je take odmítnutá Podkomentáři. Pravda je, že ta chyba *původně* vedla I.B. Horner a jiné velké učence Páli ze západu k doměnce, že *bódhisatta* navštívil Udaku Rámu (protože ty nebarské verze tvrdí, že *bódhisatta* nazval svého nového učitele Rámu: "*āvuso rāma*") a naučil se těch osm dosažení přímo od Rámy. Barská verze, opět samozřejmě dobře seznámená s Podkomentáři, jasně popisuje, že Udaka byl *syn* Rámy (*Udaka Rāmaputta*), a on (tj. Udaka) nebyl učitelem *bódhisatty* (s ohledem na dosažení), protože oba měli to sedmé dosažení. Proto byli "*sabrahmacāri*" (tj. společníci ve svatém životě), spíše než učitel a student. (Všimni si, že tady jsou porovnávaní podle svého dosažení, nikoliv znalostí.)

<i>vadāmi, theravādañca jānāmi, passāmīti ca paṭijānāmi, ahañceva aññe ca.</i>	teachings on eternity: as much as is the contact of lips (during saying so), as much as is the repeating of what (Udaka) said; both me and others.	pouze doteckem rtū (během toho vyslovování), pouze opakováním co (Udaka) řekl; já i ostatní.
<i>Tassa mayham, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho rāmo imam dhammam kevalam saddhāmattakena sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti pavedesi; addhā rāmo imam dhammam jānam passam vihāsi'ti.</i>	Then, Bhāradvāja, it occurred to me: "Indeed, Rāma did not claim 'I have attained, enter, (and) dwell in this teachings by (my) own supernatural knowledge' entirely just by faith; verily, Rāma dwelled in this teachings knowing (and) seeing (it in reality).	Pak mi, Bhāradvādžo, vyvstalo (v mysli): "Vskutku, Rāma netvrtil 'dosáhl jsem, vstupuji, (a) prodlévám v tomto učení svou nadpřirozenou schopností' úplně pouze vírou; Rāma skutečně prodléval v tomto učení se znalostí (a) prozřením.
<i>Atha khvāham, bhāradvāja, yena udako rāmaputto tenupasañkamī; upasarkamitvā udakam rāmaputtam etadavocam –</i>	"So I, Bhāradvāja, indeed approached there where was Udaka, the son of Rāma. Having approached (him), I told this to Udaka, the son of Rāma:	"Pak jsem já, Bhāradvādžo, vskutku přistoupil tam kde byl Udaka, Rāmův syn. Když jsem (k němu) přistoupil, pověděl jsem Udakovi, synovi Rāmy toto:
<i>'kittāvatā no, āvuso, rāmo imam dhammam sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti pavedesi'ti?</i>	"Friend, to what extent did Rāma proclaim: 'I attain, enter, (and) dwell in this teachings by (my) own supernatural knowledge'?"	"Příteli, do jaké míry prohlašoval Rāma: 'dosahuji, vstupuji, (a) prodlévám v tomto učení vlastním nadpřirozeným poznáním'?"
<i>Evañ vutte, bhāradvāja, udako rāmaputto nevasaññānāsaññāyatanañ pavedesi.</i>	Having spoken thus, Bhāradvāja, Udaka, the son of Rāma proclaimed (the attainment as) the Base of	Když tak bylo řečeno, Bhāradvādžo, syn Rāmy prohlásil (Rāmovo dosažení jakožto) Základnu Ani-Vnímání-Ani-Nevnímání. ²⁹

²⁹ *Visuddhimagga* poskytuje názorné vysvětlení "Základny Ani-Vnímání-Ani-Nevnímání":

"Význam toho slova tady je tenhle: ta džhána (/pohroužení) se svými příslušnými stavami ani že nemá vnímání, ani že má nevnímání, kvůli nepřítomnosti hrubého vnímání a přítomnosti jemného vnímání, a tak je to "ani vnímání ani nevnímání" (*n'eva-saññá-násaññá*). Je to "ani vnímání ani nevnímání" a je to "základna" (*ájatana*), protože je zahrnuta v základně myсли (*manájatana*) a základně předmětu myсли (*dhammájatana*), čímž je to "základna sestávající ani z vnímání ani z nevnímání" (*nevasaññānāsaññāyatana*).

A nebo jinak: zde vnímání není ani vnímání, poněvadž není schopné provést rozhodnou činnost vnímání, ani dokonce nevnímání, poněvadž je přítomné v jemném stavu, ve zbytkové podobě, a tak je to "ani vnímání ani nevnímání". Je to "ani vnímání ani nevnímání" a jeto "základna" ve smyslu podkladu pro jiné stavvy (mysli), proto je to "základna sestávající ani z vnímání ani z nevnímání." A není to pouze vnímání které tam je takové, ale pocitování je (tam) také ani-pocitování-aninepociťování, vědomí je (tam) ani-vědomí-ani-nevědomí, a dotyk je (tam) ani-dotyk-ani-nedotyk, a to samé vysvětlení platí pro ostatní příslušné stavyy; ale mělo by být pochopeno, že toto vysvětlení je podáno v rámci vnímání. [Podkomentář k *Visuddhimagga* vysvětluje, že "vnímání" bylo z těchto stavů vybráno pro jméno tohoto dosažení s ohledem na rozdíl ve vnímání u jiných bytostí, tak jak je to zmíněno v *DN 33. Sarigiti Sutta (Navasattávásá)* a *AN 9.3.4. Sattávásá S.*].

A ten význam by měl být popsán přirovnáními počínaje (tím o) potření mísy olejem. Novice potřel mísu olejem, zdá se, a uložil jí stranou. Když byl čas se napít rýžového odvaru, starší mnich mu řekl atď mísu přinese. (Novic) řekl: "Ctihodný pane, v míse je olej." Ale když mu bylo řečeno: "přines ten olej, novici, naplním si olejovou tubu," odpověděl: "není olej, ctihodný pane." Zde, právě jako "je tam olej" je ve smyslu neslučitelnosti s rýžovým odvarem, protože (by) byl nality do [té mísy], a právě jako "není tam olej" je ve smyslu naplnění olejové tuby, atd., tak i toto vnímání je "ani vnímání", poněvadž není schopné provést rozhodnou činnost vnímání, a je to "ani nevnímání", poněvadž je přítomné v jemné podobě jakožto zbytkový útvar." (Z "*Path of Purification (Visuddhimagga)*", Bhadantācariya Buddhaghosa, přel. Bhikkhu Ñāṇamoli, Buddhist Publication Society, 2010 [první vydání r. 1975]; str.332-333/PDF str.390-391. (Vynechal jsem poznámky pod čarou a číslování odstavců abych povzbudil čtenáře k přečtení původní knihy.)

	Neither-Perception-Nor-Non-Perception.	
<i>Tassa mayham, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho rāmasseva ahosi saddhā, mayhampatthi saddhā; na kho rāmasseva ahosi vīriyam...pe... sati... samādhi... paññā, mayhampatthi paññā.</i>	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "Indeed, not only Rāma had faith, I also have faith indeed; not only Rāma had energy ...rep... mindfulness... concentration... wisdom, I also have wisdom indeed.	Pak, Bhāradvādžo, mi vyvstalo (v myslí): "Vskutku, nejen Ráma měl důvěru, vskutku, i já mám důvěru; nejen Ráma měl energii..opak... všímavost... soustředění... moudrost, vskutku, i já mám moudrost.
<i>Yaṁnūnāhaṁ yaṁ dhammāṁ rāmo sayāṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti pavedesi tassa dhammassa sacchikiriyāya padaheyya'nti.</i>	What if I endeavored to attain that teachings which ("teachings") Rāma proclaimed (as): "I attain, enter, (and) dwell in (this teaching) by (my) own supernatural knowledge."	Co kdybych já usiloval dosáhnout toho učení, které ("učení") Ráma prohlašoval (jakožto): "Dosahuji, vstupuji, (a) prodlévám v (tomto učení) svým nadpřirozeným poznáním."
<i>So kho aham, bhāradvāja, nacirasseva khippameva taṁ dhammāṁ sayāṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihāsim.</i>	Hence I, Bhāradvāja, indeed soon, quickly, attained, entered, (and) dwelled in that teachings by (my) own supernatural knowledge.	A tak jsem já, Bhāradvādža, vskutku brzy, vskutku rychle, dosáhl, vstoupil, (a) prodléval v tom učení vlastním nadpřirozeným poznáním.

<i>"Atha khvāhaṁ, bhāradvāja, yena udako rāmaputto tenupasārikamī; upasārikamitvā udakaṁ rāmaputtam etadavocam –</i>	Then I, Bhāradvāja, indeed approached there where was Udaka, the son of Rāma. When I approached (him), I told this to Udaka, the son of Rāma:	Pak jsem já, Bhāradvādžo, vskutku přistoupil tam kde byl Udaka, syn Rámy. Když jsem (k němu) přistoupil, řekl jsem Udakovi, synovi Rámy toto:
<i>'ettāvatā no, āvuso, rāmo imam dhammāṁ sayāṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesi'ti?</i>	'Is it this much, friend, that Rāma proclaimed the attainment (and) entering this teaching by (one's) own supernatural knowledge?	"Je toto tolik, příteli, co Ráma prohlašoval (jakožto) dosažení (a) vstup do tohoto učení vlastním nadpřirozeným poznáním?
<i>'Ettāvatā kho, āvuso, rāmo imam dhammāṁ sayāṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesi'ti.</i>	"Indeed that much, friend, Rāma proclaimed the attainment (and) entering this teaching by (one's) own supernatural knowledge.	"Vskutku tolik, příteli, Ráma prohlašoval (jakožto) dosažení (a) vstup do tohoto učení vlastním nadpřirozeným poznáním.
<i>'Ahampi kho, āvuso, ettāvatā imam dhammāṁ sayāṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti.</i>	"Even I, friend, have that much attained, entered, (and) dwell in this teaching by (my) own supernatural knowledge.	"I já, příteli, jsem tolik dosáhl, vstoupil, (a) prodlévám v tomto učení vlastním nadpřirozeným poznáním.
<i>'Lābhā no, āvuso, suladdhaṁ no, āvuso, ye mayam āyasmantaṁ tādisaṁ sabrahmacāriṁ passāma.</i>	"It is gain for us, friend, it is a good gain for us, friend, that we see the venerable sir of such a good holy life.	"Je to pro nás příznivé ("zisk"), příteli, je to pro nás příjemně příznivé ("dobrý zisk"), příteli, že vidíme ctihoného pána takového dobrého svatého života.
<i>Iti yam dhammāṁ rāmo sayāṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesi taṁ tvāṁ dhammāṁ sayāṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharasi;</i>	Thus the teaching of which Rāma proclaimed attainment (and) entrance by (one's) own supernatural knowledge, that (same) teaching you have attained, entered, (and) dwell in by (your) own supernatural knowledge.	Takto to učení kterého Ráma prohlašoval dosažení (a) vstup vlastním nadpřirozeným poznáním, toho učení jsi dosáhl, vstoupil, (a) prodléváš v (něm) svým nadpřirozeným poznáním.

<i>yam tvaṁ dhammaṁ sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja viharasi taṁ dhammaṁ rāmo sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesi.</i>	That teaching that you have attained, entered, (and) dwell in by (your) own supernatural knowledge, that (is) the teaching of which Rāma proclaimed attainment (and) entrance by (one's) own supernatural knowledge.	To učení kterého jsi dosáhl, vstoupil, (a) prodléváš v (něm) svým nadpřirozeným poznáním, to (je) učení kterého Ráma prohlašoval dosažení (a) vstup vlastním nadpřirozeným poznáním.
<i>Iti yam dhammaṁ rāmo abhiññāsi taṁ tvam dhammaṁ jānāsi, yam tvam dhammaṁ jānāsi taṁ dhammaṁ rāmo abhiññāsi.</i>	Thus the teaching that Rāma supernaturally knew, that (same) teaching you know, that teaching that you know, that (same) teaching Rāma supernaturally knew.	Takto to učení, které Ráma nadpřirozeně znal, to učení ty znáš, to učení které znáš, to učení Ráma nadpřirozeně znal.
<i>Iti yādiso rāmo ahosi tādiso tuvam, yādiso tuvam tādiso rāmo ahosi.</i>	Thus as was Rāma you are same, as are you, Rāma was same.	Takto jaký byl Ráma takový jsi ty, jaký jsi ty, takový byl Ráma.
<i>Ehi dāni, āvuso, tuvam imam gaṇam pariharāti.</i>	Come, friend, now you shall carry out (the teaching) for this group (of students).	Pojď, příteli, teď' se budeš starat o tuto skupinu (studentů)."
<i>Iti kho, bhāradvāja, udako rāmaputto sabrahmacāri me samāno ācariyatthāne mam thapesi, ulārāya ca mam pūjāya pūjesi.</i>	Thus, Bhāradvāja, Udaka, the son of Rāma, being (my) companion in holy life, placed me on the level of (his) teacher, and offered to me the greatest offerings (as well).	Takto, Bhāradvádžo, (přestože) byl Udaka, syn Rámy, mým společníkem ve svatém životě, umístil mě na pozici učitele, a daroval mi nejvyšší dary.
<i>Tassa mayham, bhāradvāja, etadahosi – 'nāyaṁ dhammo nibbidāya na virāgāya na nirodhāya na upasamāya na abhiññāya na sambodhāya na nibbānāya saṁvattati, yāvadeva nevesaññānāsaññāyatānūpapattiya ti .</i>	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "This teaching does not culminate in dispassion (to rebirth), not in non-craving, not in cessation of lust, not in cessation of all defilement, not in supernatural knowledge, not in thorough awakening (to the Truth), not in the attainment of Enlightenment, (being) as high ("much") as the arising of the Base of Neither-Perception-Nor-Non-Perception."	Pak, Bhāradvádžo, mi vyvstalo (v myslí): "Toto učení nevrholí v nevášni (pro zrozování), ani v netoužení, ani v ustání chtíče, ani v ustání veškerých nečistot (mysli), ani v nadpřirozeném poznání, ani úplným probuzením (do Pravdy), ani dosažením Osvícení, (ale naopak je pouze) tak vysoko jako vyvstání Základny Ani-Vnímání-Ani-Nevnímání." ³⁰
<i>So kho aham, bhāradvāja, taṁ dhammaṁ analarikaritvā tasmā dhammā nibbjija apakkamī.</i>	Then I, Bhāradvāja, indeed displeased with that teaching, and dispassionate for that teaching, I left.	Proto jsem já, Bhāradvádžo, vskutku nespokojený s tím učením, a bez vásně pro to učení, odešel. ³¹

³⁰ Tipiṭakadhara Mengun Sajadó dodává: "Ve skutečnosti, těchto osm dosažení vedou nanejvýš k Brahma pobytu (světa) Névasaňňá-násáňňájatana, kde se žije osmdesát-čtyři tisíc *Mahá-kappa*, avšak (ta dosažení) nemohou poskytnout žádné dobrodiní lepší než tohle. Nejvyšší svět Brahmů, (tj.) Névasaňňá-násáňňájatana, který je důsledkem té same džhány je take pouze svět neosvobozený z nebezpečí zrození, stáří, a smrti. Je to, vskutku, oblast již obklopená nástrahami Krále Smrti." ("*The Chronicle of Buddhas*", sv.2, str.148/PDF str.166.)

³¹ "Co se týče samotného Udaky, pouze když ho Bódhisatta opustil, byl velmi přemohlý *saṇivégou* [tj. porozuměním problému života jakožto naléhavé záležitosti], a (poté, co) vynaložil úsilí aby dosáhl (všech) těch dosažení, dosáhl džhán včetně Névasaňňá-násáňňájatana." (Tamtéž, str.145/PDF str.163.)

<i>278. Na kho rāmo imam̄ dhammantī idhāpi bodhisatto tam̄ dhammaṁ uggañhantoyeva aññāsi –</i>	278. "Indeed, Rāma (did not claim 'I have attained...') this teachings" means even here, just when the <i>bodhisatta</i> (by word) memorized that teaching, he realized:	278. "Vskutku, Ráma (netvrtil 'dosáhl jsem,...) tomto učení'" znamená, že i tady, když se <i>bódhisatta</i> (slovem) naučil nazpaměť to učení, uvědomil si:
<i>"nāyam aṭṭhasamāpattidhammo udakassa vācāya uggahitamattova, addhā panesa aṭṭhasamāpattilābhī"ti.</i>	"This teaching of eight attainments is not learned (by Rāma) only as much as is the word of Udaka, but verily he (i.e. Rāma) had attained the eight attainments (himself)."	"Toto učení osmi dosažení není (Rámou) dosaženo pouze slovem (jako je tomu u) Udaky, (Ráma) měl těch osm dosažení skutečně."
<i>Tenassa etadahosi – "na kho rāmo...pe... jānam passam vihāsi"ti.</i>	Hence it occurred to him (i.e. to the <i>bodhisatta</i>): "Indeed, Rāma did not...rep.... dwelled (in this teachings) knowing (and) seeing (it in reality)."	Proto mu vyvstalo (v mysli): "Vskutku, ne(tvrdil) Ráma...opak... prodléval (v tomto učení) se znalostí (a) prozřením."
<i>Sesameutta purimavāre vuttanayeneva veditabbam̄.</i>	What there (in the main text) remains (for explanation), that should be known from the previous portion in the way it was said (there).	Co dalšího (v hlavním textu) zbývá (vysvětlit), to by mělo být známo podle předchozí části (tohoto Komentáře) způsobem jakým to (tam) bylo vysvětlené.

Kéž jsou všechny bytosti šťastné a zdravé ☺

mnich Saranā